

Bilaga 2.

Telefonenkät till kommuner med egen fördelningsnyckel

RiR 2018:7

Räkenskapssammandraget som underlag för kommunjämförelser

– är kostnadsmåtten tillförlitliga?

Bilaga 2. Telefonenkät till kommuner med egen fördelningsnyckel

Följande frågor har ställts i en telefonenkät till RS-ansvariga i de kommuner som enligt SCB använder egen fördelningsnyckel på kommunnivå.

1. Vilken fördelningsnyckel har ni använt för fördelning av OH-kostnader på kommunnivå 2016?
2. Varför har ni valt just denna nyckel?
3. Hur är er egna nyckel konstruerad?
4. Fördelar ni OH-kostnader vid köp på annat sätt med egen nyckel än om ni hade använt SCB-nyckeln?

Sammanfattning av svar från kommunernas RS-ansvariga

Fråga 1 Vilken fördelningsnyckel har ni använt för fördelning av OH-kostnader på kommunnivå 2016?

	Egen	SCB	Vet ej	Bortfall
Antal kommuner	18	11	2	1

Fråga 1 och 2 Vilken fördelningsnyckel har ni använt för fördelning av OH-kostnader på kommunnivå 2016? Fråga 2. Varför har ni valt just denna nyckel?

Kommun	Använd nyckel enligt respondent	Sammanfattning av svar på fråga 2. Varför har ni valt just denna nyckel?
1	Egen	RS-ansvarig tog över nyckeln av företrädare och kan inte ge en bakgrund till valet av nyckel. RS-ansvarig och hans kollegor tycker att kommunnyckeln ger en rättvisande fördelning av de gemensamma kostnaderna. Respondenten tycker dock att det är svårt att veta vad som är rättvisande och menar att man skulle behöva logga alla personalkostnader för att ge en helt rättvisande bild.
2	SCB	Det finns ingen som kan svara på frågan eftersom tjänstemän som tidigare arbetat med RS, och som kan berätta om bakgrunden till valet av nyckel, har slutat.
3	SCB	RS-ansvarig har slutat. Ekonomichefen uppger att de inte har något bättre alternativ för fördelning än SCB-nyckeln.
4	Egen	Kommunen använder sig av systemstödet "Rassel" och utgår från SCB-nyckeln i arbetet med att rapportera in RS. När man gjort vissa justeringar i redovisningen till RS-blanketten sker en automatisk ändring så att fördelningen hamnar i kolumnen "Kommunnyckel" istället för "SCB-nyckel".

Kommun	Använd nyckel enligt respondent	Sammanfattning av svar på fråga 2. Varför har ni valt just denna nyckel?
5	Vet ej	RS-ansvarig kan inte svara på rak arm vilken nyckel kommunen använder utan ber att få återkomma, vilket RS-ansvarig inte gör.
6	SCB	RS-ansvarig uppger att det är relativt enkelt att använda SCB-nyckeln. Den ger en objektiv bild och bör spegla verkligheten bra. Det har därför inte funnits anledning att utveckla en egen fördelningsnyckel.
7	Egen	RS-ansvarig tror att kommunen använder egen nyckel och att man fortsätter att göra detta för att kunna ha intern jämförbarhet över åren. Respondenten började som RS-ansvarig 2016 och anser att lämpligheten i nyckelvalet nu bör analyseras.
8	Egen	Angiven RS-ansvarig hänvisar till kollega som svarar. Kommunen har använt fördelningsnyckeln under lång tid, åtminstone de fem senaste åren. Respondenten kan inte svara på varför man valt nyckeln.
9	Bortfall	Bortfall
10	Egen	RS-ansvarig uppger att man använder SCB-nyckeln men att man har "lagt exakt samma siffror", som SCB-nyckeln skulle fördelat, i kolumnen "Kommunnyckel". Skälet till detta är att kommunen inte vill riskera att förstöra jämförbarheten över åren. RS-ansvarig uppger att det kan göra stor skillnad att ändra i nyckeln.
11	SCB	RS-ansvarig menar att hen inte arbetat så länge med RS utan övertagit ansvaret ganska nyligen. Man gör i huvudsak som man alltid har gjort.
12	Egen	RS-ansvarig uppger att kommunen har gjort lite olika för olika år men att man har utgått från SCB-nyckeln. Skälet till förändringarna är att man velat göra vissa justeringar.
13	SCB	Respondenten har svårt att svara på varför man valt just SCB-nyckeln. Kommunen har alltid haft SCB-nyckeln.
14	Egen	RS-ansvarig uppger att ett viktigt skäl till att man valt att fortsätta med den egna nyckeln är att man velat jämföra verksamheten över tid.
15	Egen	RS-ansvarig har en minnesbild av att man i kommunen har provat och jämfört den egna nyckeln med SCB-nyckeln och att man då kommit fram till att den egna nyckeln ger en mer rättvisande bild.
16	Vet ej	RS-ansvarig vet inte säkert vilken nyckel som används och uppger att kommunen använder nyckeln "som finns i verktyget Rassel". Fördelningsnyckeln använts sedan 2013 och troligen ännu längre tillbaka, kanske redan när systemet togs i bruk för 5-10 år sedan. Fördelningsprincipen innebär att OH-kostnader på kommunnivå fördelas proportionellt till verksamheterna.

Kommun	Använd nyckel enligt respondent	Sammanfattning av svar på fråga 2. Varför har ni valt just denna nyckel?
17	Egen	RS-ansvarig har arbetat med RS i fem år och menar att fördelningsnyckeln togs fram före hens tid och att det därför är svårt att svara på frågan.
18	Egen	RS-ansvarig uppger att man tidigare använt sig av SCB-nyckeln men att man gått över till en egen kommunnyckel. Skälet till detta var att kommunens revisor ansåg att vissa nyckeltal skulle förbättras med en egen fördelningsnyckel.
19	SCB	RS-ansvarig uppger att det inte finns något uttalat skäl till att man valt SCB-nyckeln. Man använder sig av stödsystemet "Rassel" och nyckeln har använts länge. För att kunna göra jämförelser över tid måste man ha jämförbara siffror, menar respondenten.
20	Egen	Kommunen har under många år anlitat en konsult och det är konsulten som skapat fördelningsnyckeln. Kommunen efterfrågade en mer detaljerad redovisning än den SCB-nyckeln erbjuder.
21	Egen	RS-ansvarig är vikarie och hänvisar till en kollega som svarar på frågorna. Responenten har en minnesbild av att man har genomfört kontroller av fördelningen i förhållande till SCB-nyckeln fördelning. Man kom då fram till att den egna fördelningen gav en mer rättvisande bild.
22	SCB	RS-ansvarig uppger att man inte haft ork till att utveckla en egen nyckel varför man använder SCB-nyckeln. SCB-nyckeln är tillräckligt bra, menar respondenten.
23	Egen	RS-ansvarig kan inte svara på frågan. Den som gjort inrapporteringen tidigare har slutat och respondenten arbetar nu med att försöka starta upp RS-arbetet igen.
24	SCB	RS-anvarig menar att det blir enklast att använda SCB-nyckeln. Att konstruera en egen nyckel blir för krångligt och man måste då uppdatera nyckeln varje år.
25	Egen	RS-ansvarig hänvisar till en kollega som svarar på frågorna. Respondenten menar att tidigare redovisningschef och ekonomichef utvecklade kommunens fördelningsnyckel. De uppges ha haft intresse för detaljer och det kommunala utjämningsystemet, vilket kan förklara att kommunen tog fram en egen nyckel.
26	Egen	Kommunen använder stödsystemet "Visma" och RS-ansvarig uppger att nyckeln är kopplad till programmet. Fördelningen sker utifrån verksamheternas faktiska kostnader. Endast fastigheter fördelas med nyckel.

Kommun	Använd nyckel enligt respondent	Sammanfattning av svar på fråga 2. Varför har ni valt just denna nyckel?
27	SCB	Kommunen använder SCB-nyckeln och RS-ansvarig menar att man inte kan göra någon bättre fördelning med hjälp av en annan nyckel.
28	SCB	RS-ansvarig menar att man inom kommunen gjort bedömningen att SCB:s fördelningsnyckel är fullt så god som om de skulle fördela med egen nyckel. Kommunen har därför inte sett någon anledning att välja något annat än SCB:s fördelningsnyckel.
29	Egen	RS-ansvarig uppger att kommunen använder stödsystemet "Rassel" och att det i stödsystemet finns en nyckel som kommunen använder.
30	Egen	RS-ansvarig uppger att fördelningsnyckeln i stort bygger på samma princip som SCB-nyckeln. Enligt RS-ansvarig är det viktigt att deras siffror är jämförbara med andra kommuners. Fördelningen görs via stödsystemet "Rassel" som hjälper kommunen att ta fram de uppgifter SCB efterfrågar. Användningen av "Rassel" innebär att redovisningen hamnar i kolumnen "kommunnyckel" i stället för kolumnen "SCB-nyckel".
31	Egen	RS-ansvarig hänvisar till ekonomichefen. Ekonomichefen uppger kommun är liten och att man har rätt god kännedom om vad man lägger ner arbetstid på på central nivå och att det inte är någon jämn fördelning mellan verksamheterna.
32	SCB	RS-ansvarig uppger att man inte har en fördelningsnyckel som speglar kostnadsfördelningen bättre än SCB-nyckeln. Kommunen har använt nyckeln åtminstone sedan 2013.

Fråga 3 Hur är er egna nyckel konstruerad?

Kommun	Sammanfattning av svar på fråga 3 från respondenter som angett att de använder egen nyckel.
1	Kolumnen löner används som fördelningsgrund. De personalintensiva verksamheterna får en större fördelning. Kost fördelas på förskola, skola och äldreomsorg genom antal portioner eftersom dessa använder kost i sin verksamhet. Därutöver fördelas övriga kostnader – IT, kansli, m.m. – utifrån verksamheternas bruttokostnader. Lokalkostnader fördelas separat. Fastighetsverksamheten är resultatverksamhet men de lokaler som ligger centralt fördelas.
4	När man gjort vissa justeringar i redovisningen i RS-blanketten sker en automatisk ändring i RS-blanketten så att fördelningen hamnar i kolumnen "Kommunnyckel" istället för "SCB-nyckel".
7	Kommunen har två egna nycklar: En gammal nyckel för IT samt en för övriga OH-kostnader på kommunnivå. Övriga OH-kostnaderna på kommunnivå fördelas andelsmässigt utifrån bruttokostnaden för verksamheterna.

Kommun	Sammanfattning av svar på fråga 3 från respondenter som angett att de använder egen nyckel.
8	Respondenten tror inte den valda nyckeln skiljer sig speciellt mycket från SCB-nyckeln. Enligt RS-ansvarig krävs det en del grävande för att kunna besvara frågan om vilka principer som nyckeln fördelar utifrån och hur kommunnyckeln skiljer sig åt från SCB-nyckeln.
10	Kommunen använder SCB-nyckeln men har lagt fördelningen i kolumnen "Kommunnyckel". Kommunkontoret vill inte gärna ändra i nycklarna så att det blir stora skillnader över åren. Respondenten menar att en ändring kan slå på flera miljoner och väcka frågor hos politikerna om varför man gjort så stora ändringar. Politikerna uppges vara särskilt intresserade av hur kommunen ligger till i förhållande till grannkommunerna.
12	Kommunen har utgått från SCB-nyckeln men man har inom kommunförvaltningen ansett att vissa verksamheter fått ta för mycket av OH-kostnaderna på kommunnivå och man har därför valt att justera detta. RS-ansvarige kommer inte ihåg vilka verksamheter det rör sig om eller hur justeringarna såg ut.
14	Svar saknas.
15	RS-ansvarig kan inte ge något svar på frågan men menar att nyckelvalet bygger på bedömningen att den valda fördelningen bättre speglar verksamheten än vad SCB-nyckeln skulle ha gjort.
17	RS-ansvarig kan inte svara på frågan.
18	RS-ansvarig menar att man tidigare hade SCB-nyckeln men att man velat utgå från lönekostnaderna istället. Skälet till detta är att kommunen bedömt att vård och omsorg skulle få en mer rättvis fördelning av OH-kostnaderna på kommunnivå i förhållande till andra verksamheter.
20	Enligt respondenten har kommunen inte använt någon annorlunda fördelningsprincip än SCB-nyckeln. Man har bara en högre detaljeringsgrad i sin redovisningen än vad den SCB-nyckeln erbjuder.
21	Man utgår från verksamheternas kostnader och gör fördelningen utifrån andelarna av totala kostnader. Därefter har man gjort vissa justeringar då man t.ex. har centralt placerade funktioner som uteslutande arbetar med en eller ett par av verksamheterna. De verksamheter som då nyttjar resursen är också de som själva får dela på kostnaden.
23	Respondenten kan inte svara på frågan. Respondenten har nyligen fått ansvaret för RS och arbetar med att sätta sig in i uppgiften.
25	Kommunen har vart fjärde år ett stort verksamhetsutvecklingsinternat vilket gör att kommunens siffror dessa år avviker markant från övriga år. Respondenten uppger att man för dessa år vill justera för kostnaden för internatet i redovisningen.
26	RS-ansvarig uppfattar att den egna nyckeln fördelar ganska likt SCB-nyckeln.

Kommun	Sammanfattning av svar på fråga 3 från respondenter som angett att de använder egen nyckel.
29	RS-ansvarig har uppfattningen att man i princip fördelar som SCB-nyckeln skulle ha gjort. RS-ansvarig har ingen uppfattning om hur kommunens fördelningsnyckel avviker från SCB-nyckeln.
30	Respondenten menar att kommunens nyckel fördelar i princip på samma sätt som SCB-nyckeln.
31	Fördelningen görs utifrån faktiskt utnyttjande av resurser. Kommunen är liten och ekonomichefen uppger att man inom kommunen har god kännedom om vilka verksamheter som har fått mycket stöd från kommunnivån. Viss uppskattning görs också på känsla beroende på vad som hänt under året. Det handlar bl.a. om att vissa enhetschefer är rutinerade och inte behöver så mycket stöd från kommunnivån som andra mindre rutinerade enhetschefer. Eftersom kommunen är mycket liten kan dessa skillnader slå stort i redovisningen.

Fråga 4 Fördelar ni OH-kostnader vid köp på annat sätt med egen nyckel än om ni hade använt SCB-nyckeln?

Kommun	Sammanfattning av svar på fråga 4 från respondenter som angett att de använder egen nyckel eller som inte vet (vet ej) vilken nyckel som använts.
1	Nej, inte på någon nivå.
4	Antagligen inte.
5	Nej.
7	Svar saknas.
8	En liten liten post, 2,1 miljoner på kommunnivå har lagts på "Köp av huvudverksamhet".
10	Nej.
12	Svar saknas.
14	Nej.
15	Svar saknas.
16	Nej.
17	Nej, i stort sett inte. Någon eller några tusen kronor finns fördelat på "Köp av huvudverksamhet".
18	Nej.
20	Svar saknas.
21	RS-ansvarig kan inte säkert svar på frågan men tror inte det.
23	Svar saknas.
25	Nej.

Kommun	Sammanfattning av svar på fråga 4 från respondenter som angett att de använder egen nyckel eller som inte vet (vet ej) vilken nyckel som använts.
26	Nej.
29	Nej.
30	RS-ansvarig är osäker och återkommer med ett svar via e-post. Det skriftliga meddelandet ger inget tydligt svar på frågan men inget tyder på att kommunen anpassat sin fördelningsnyckel med avseende på köp.
31	Nej, respondenten menar att OH-kostnader hör till verksamheten och inte till köpet.